

ŽARTOVNÉ SKLO

Príspevok k typológii
sklárskeho artefaktu

Zuzana Francová

Múzeum mesta Bratislavy

Typológia žartovného skla (H. Brožková, Glasrevue 1989)

1. Nádobý zoomorfných a antropomorfných tvarov
2. Nádobý imitujúce rôzne úžitkové predmety
3. Vexírové nádoby

Vexírové sklo

- definícia

pojem je odvodený z latinského slovesa *vexare* = pohybovať tam a späť, ale aj zneužívať, trápiť, obťažovať, hnevať

vyskytuje sa v už Ekonomickej encyklopédii (vychádzala v rokoch 1773 - 1858)

J. G. Krünitz

Vexírové sklo

- zvláštne formované exempláre nápojového skla, z ktorých sa dá nalievat' a piť len s veľkou šikovnosťou

(Duden)

Zahraničná terminológia

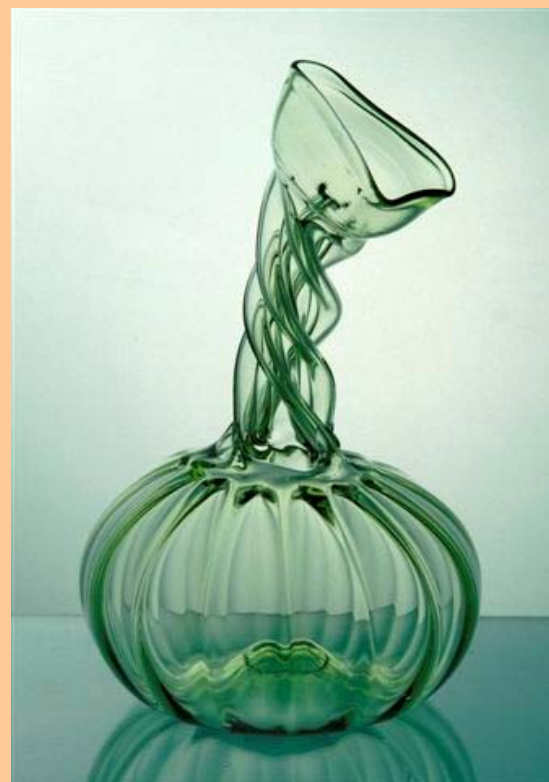
nemčina: Scherzglas

angličtina: joke glass; trick glass;
špeciálne: siphon glass

francúzština: verre a surprise

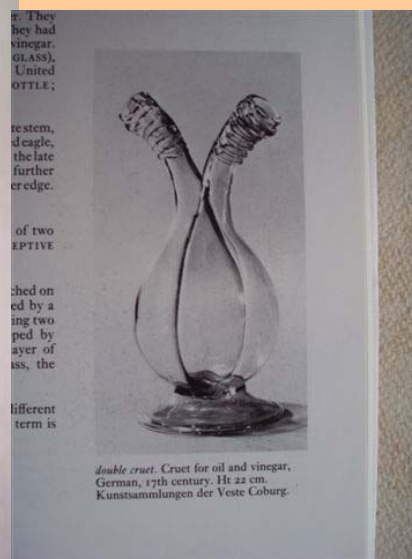
Zátišie s kuttrolfom
Georg Flegel (1566-1638)

Kuttrolf/angster

- pôvodne neskoroantická dekoratívna fľaša cibul'ovitého tvaru, ktorej nahnuté hrdlo tvorí 2-6 stočených trubičiek
- vychádzal zo sýrskych vzorov
- použitie:
 - v antike na oleje a parfumy
 - v stredoveku hlavne na pitie, v rytierskom prostredí na slávnostné prípitky
- Výroba: 3.-4. storočie – Kolín,
hl. centrum stredné a horné Porýnie ale aj severné
Nemecko, masovo v Spessarte
najstaršia zmienka: Nemecko (1220)

Fláša na olej na ocot *Kreuzschnabel*

They had
vinegar,
glass),
United
OTTLE;

restem,
d eagle,
the late
further
er edge.

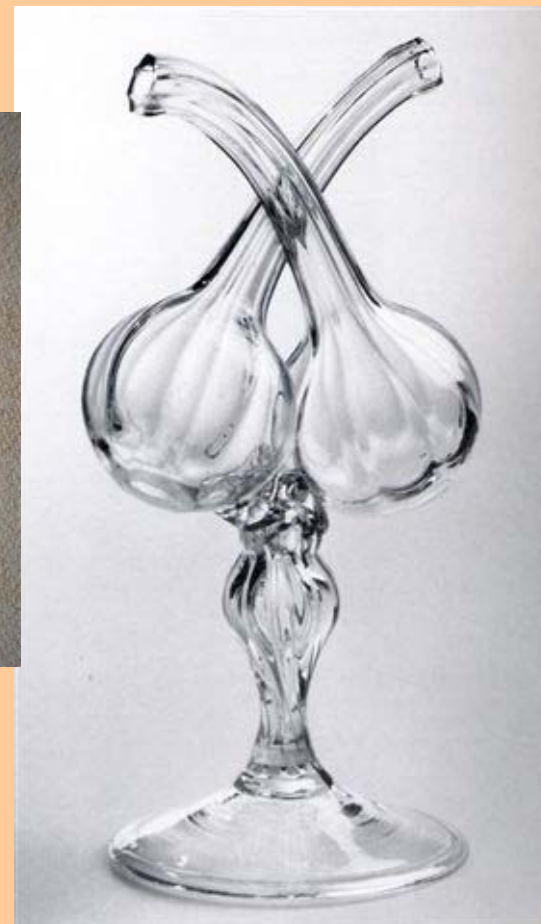
of two
EPTIVE

ched on
ed by a
ing two
ped by
ayer of
ss, the

lifferent
term is

double cruet. Cruet for oil and vinegar,
German, 17th century. Ht 22 cm.
Kunstsammlungen der Veste Coburg.

Nádoby zoomorfných a antropomorfných tvarov

Tzv. *Schnapshund*

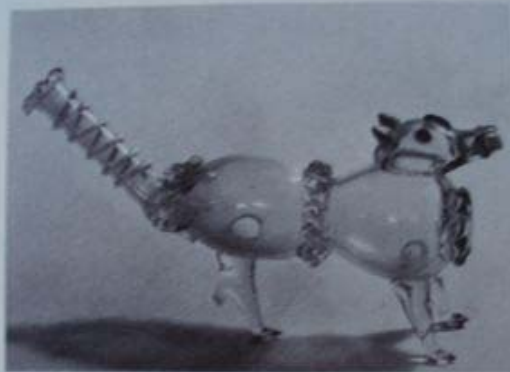
– na pálenku / svätenú vodu (?)

**Tzv. *Schnapshund*, Nemecko
17./18. storočie**

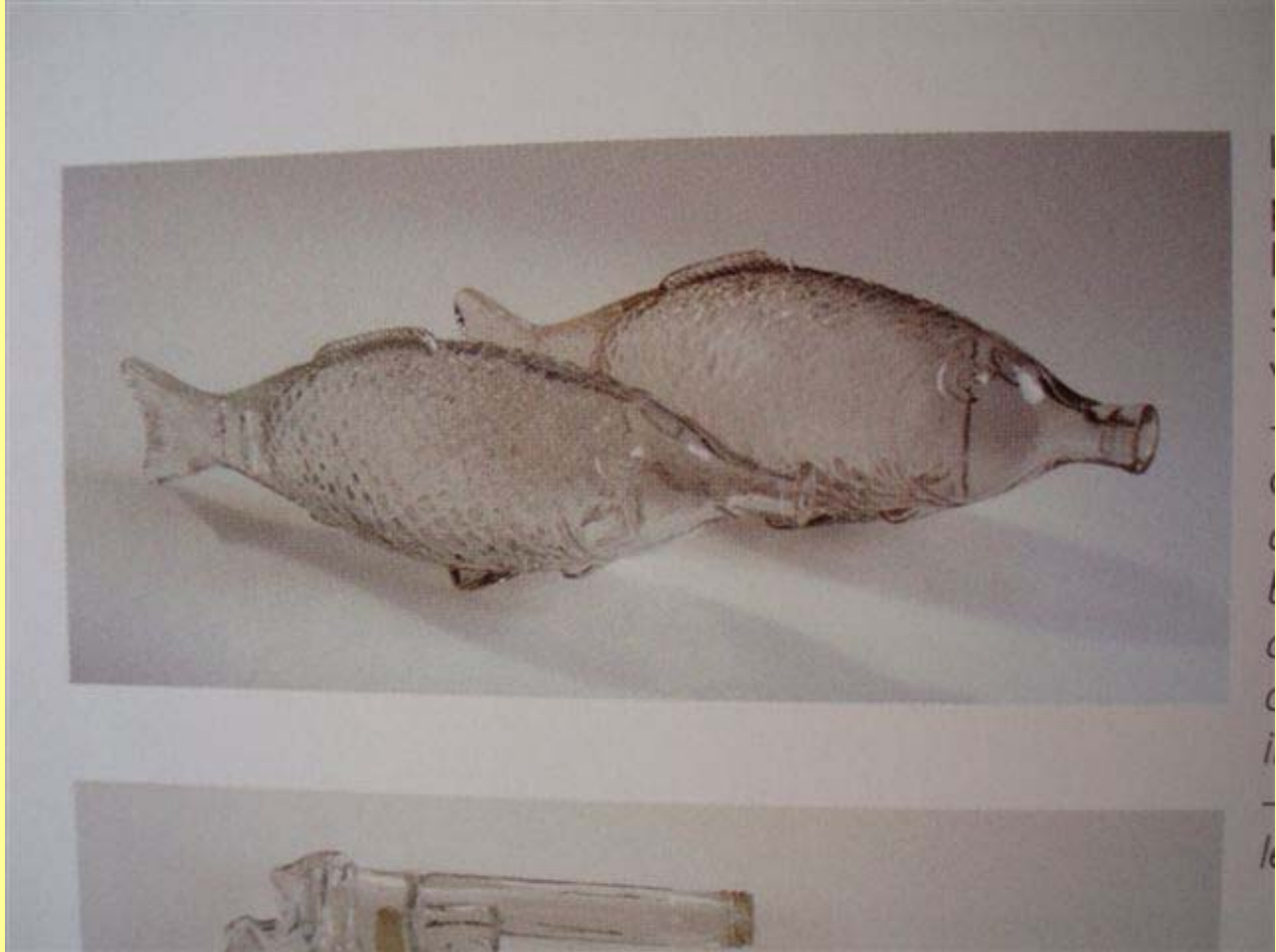
Tzv. *Schnapshund* – na pálenku / svätenú vodu (?)

joke glass. Flask in the form of a dog,
Germany or Netherlands, early 17th
century. Ht 13 cm.
Kunstgewerbemuseum, Cologne.

Žertovná nádobka v podobě stylizovaného psa, střední Evropa, v. 12 cm
(MUS – sbírka Schreiber). Obalová skla v podobě věcí a zvířat byla oblíbená od
16. století a objevují se v produkci některých středoevropských skláren ještě
v 1. polovině 19. století. / A jocular vessel in stylised dog shape, central Europe,
h. 12 cm (MUS – Schreiber's collection). Container glass shaped like things or
animals were popular from the Renaissance and are included in central-European
glassworks even at the mid 19th century.

**Fľaša v tvare muža v uniforme
19. storočie**

Nádoby imitujúce rôzne úžitkové predmety

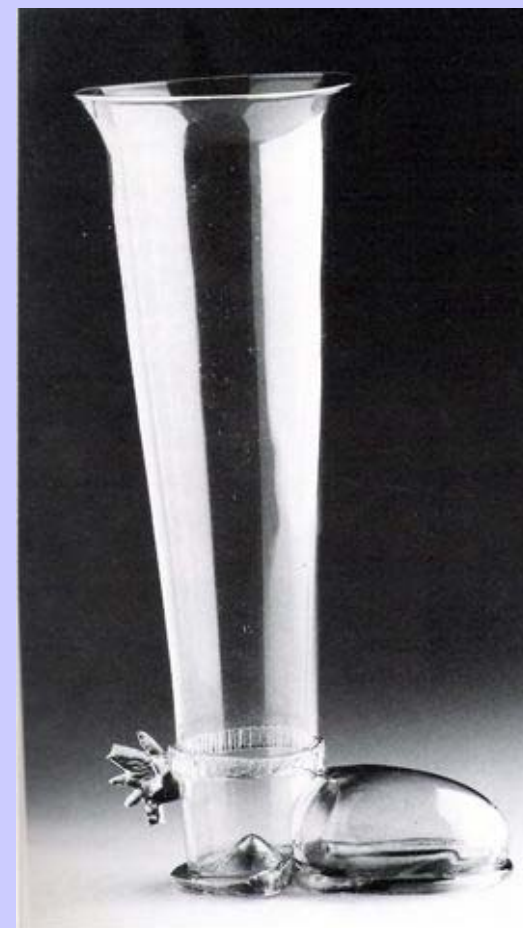
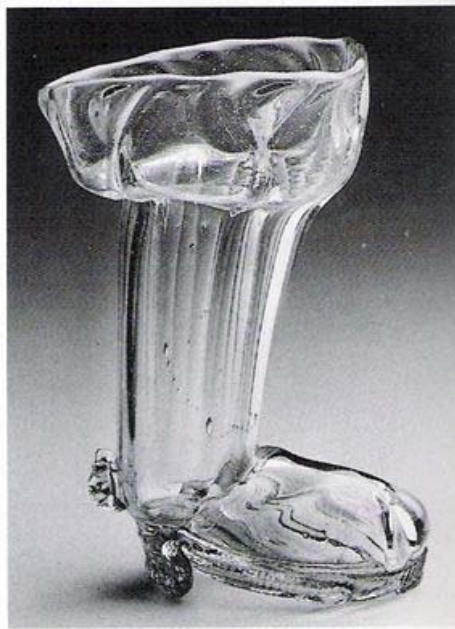
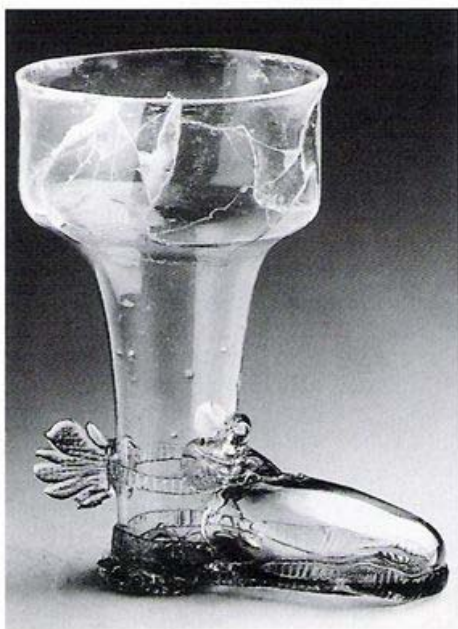
Stiefelglas
18. storočie

Tzv. *Stiefelglas*

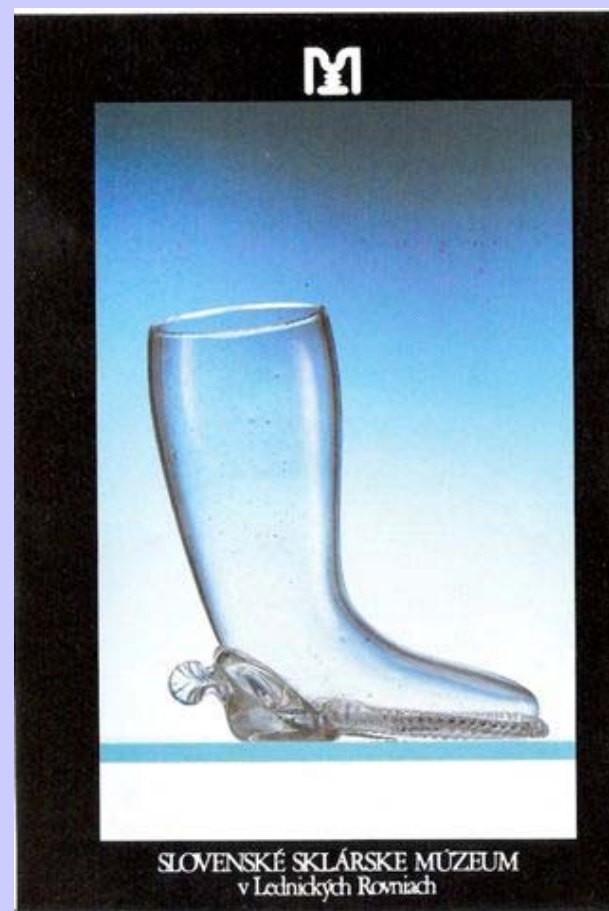
Nemecko, 17./18. storočie

Nemecko alebo Nizozemsko, 17. stor.

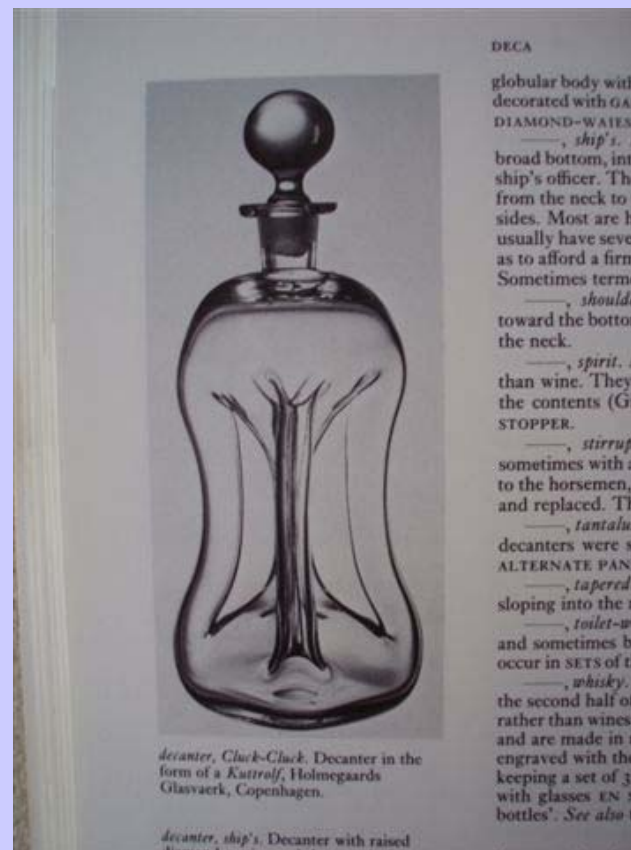

Uhrovec

Fláše v tvare presýpacích hodín tzv. „bublající“

Fľaše v tvare revolveru (na rum)
1. polovica 20. storočia
– so zátkou alebo skrutkovacím uzáverom

Láhve – revolvery, ruční výroba, asi 20.–30. léta 20. století, délka 25
všech skláren vyrábějících obalové sklo najdeme v první polovině 2
tradiční prvek jejich nabídky láhve na lihoviny ve tvaru revolverů. kt

Žartovná nádoba spolku Schlaraffia, 1886

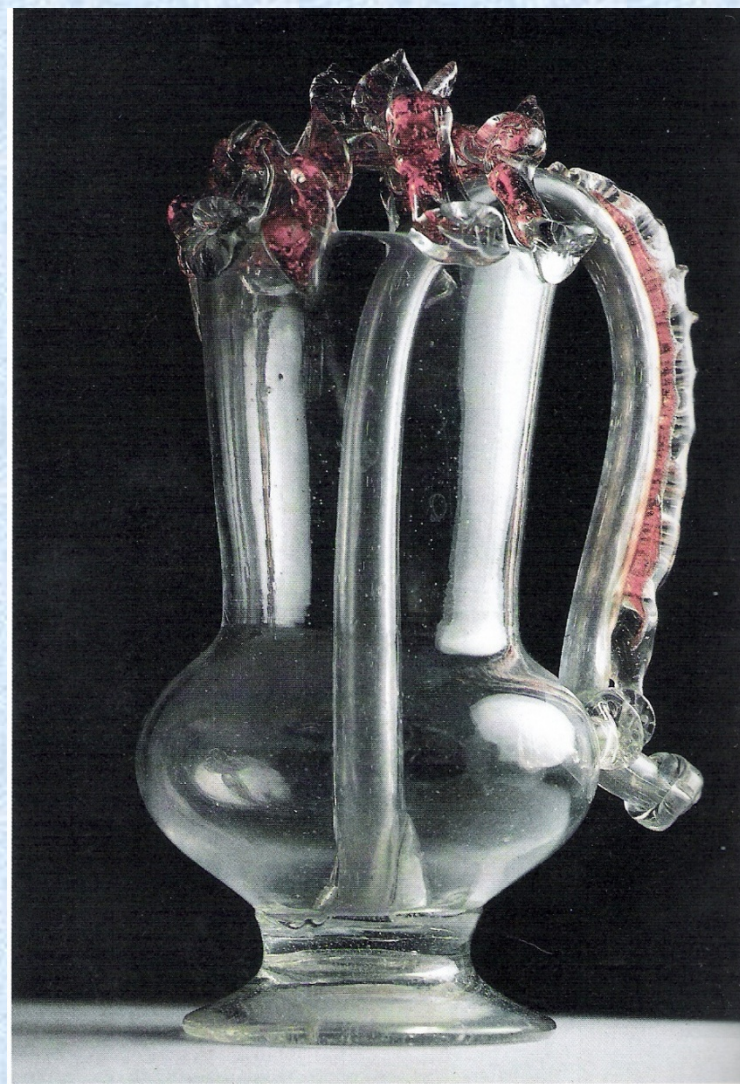

Vexírové nádoby

**Žartovná (vexírová)
kanvička
2. polovica 18. stor.**

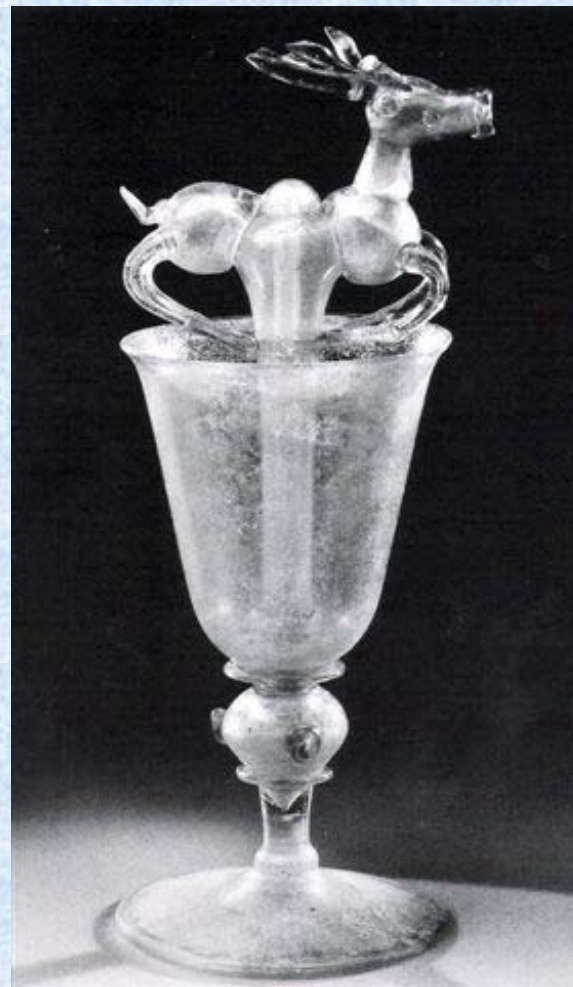
**južné Čechy (Buquoy)
17./18. stor.**

Nemecko
koniec 16. storočia

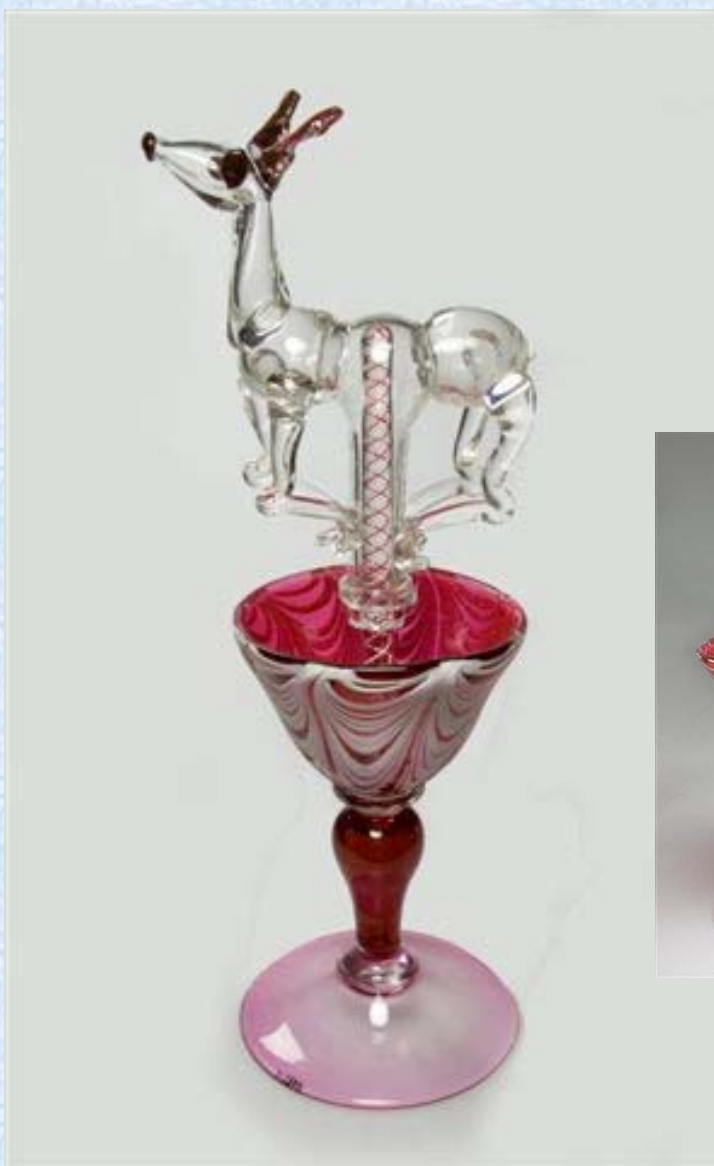
polovica 18. storočia

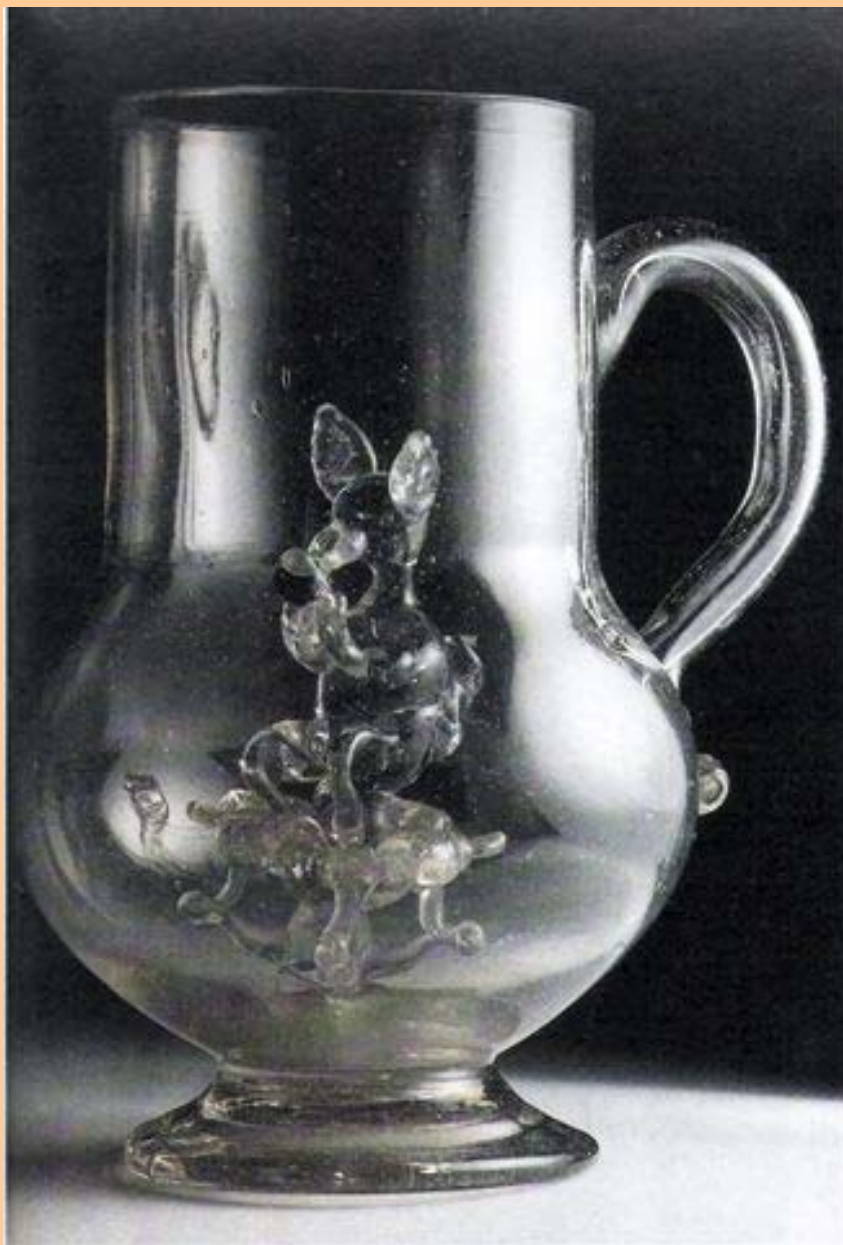
Tzv. sifónové sklo, Nemecko, 17. storočie

**Kalich vexírový
19. storočie**

Nádoby so vkladnými objektami

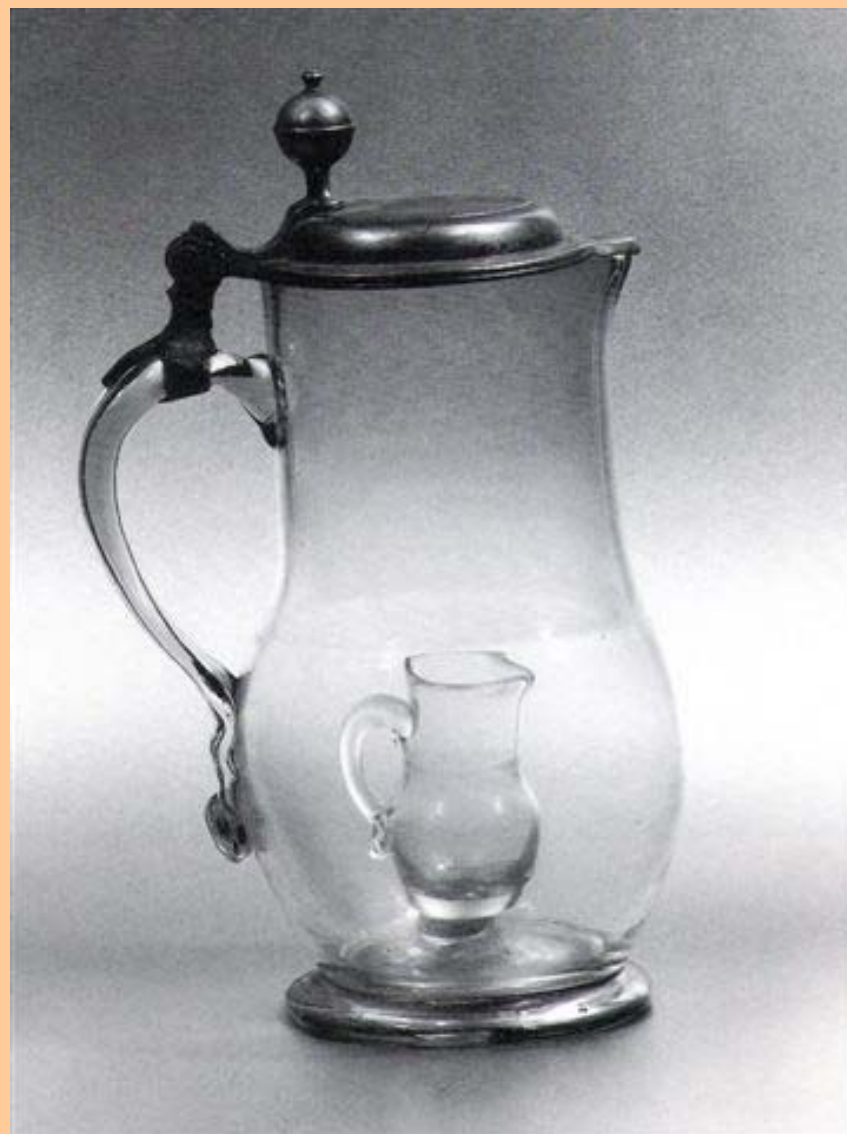
**južné Čechy
Buquoyovská
skláreň
17./18. storočie**

Benátky, 16./17. storočie

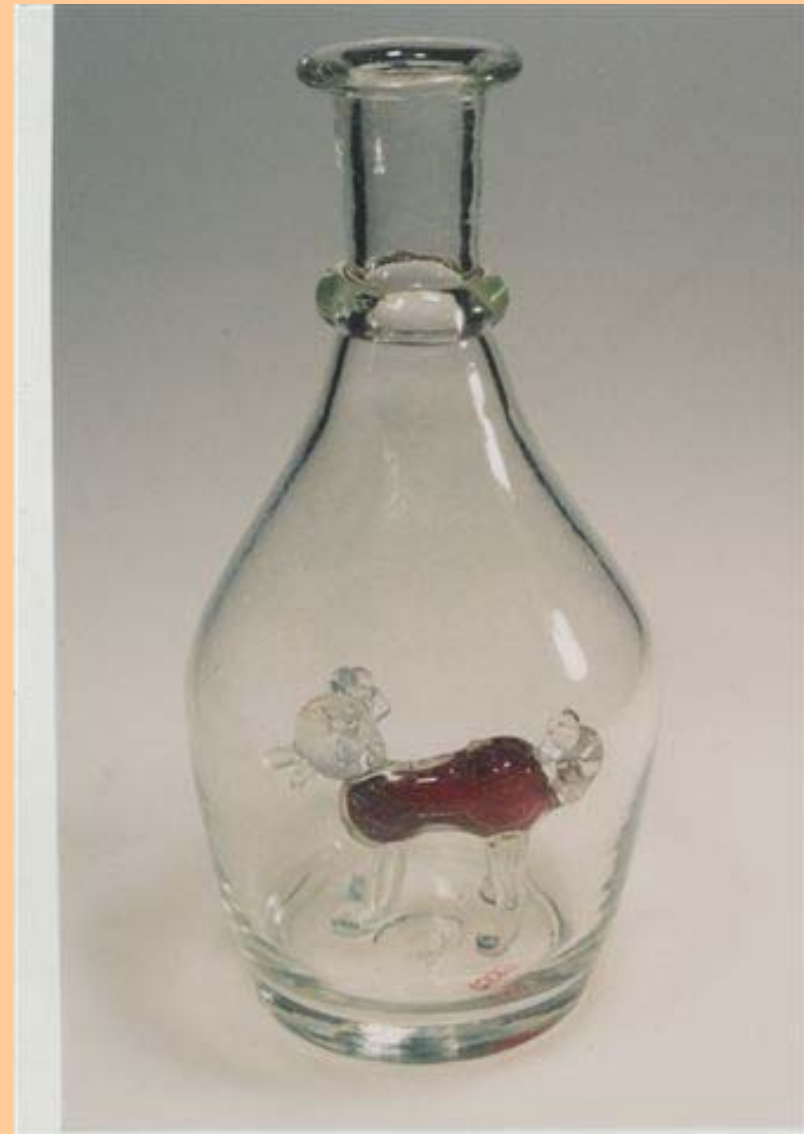

vase with enclosed figure. Clear glass with internal ovoid bluish glass pedestal supporting figure (probably porcelain) of boy, Venice, 16th/17th century. Ht 22.5 cm. Victoria and Albert Museum, London.

Spessart 18./19. storočie

19. storočie

Typológia žartovného skla - doplnená

1. Nádobý zoomorfných a antropomorfných tvarov
2. Nádobý imitujúce rôzne úžitkové predmety
3. Nádobý so vkladateľnými objektmi
4. Vexírové nádoby

Lednické Rovne - súčasná produkcia

Kontakt:

Múzeum mesta Bratislavy
Radničná 1, 815 18 Bratislava
mmba@bratislava.sk

Mgr. Zuzana Francová
francova@bratislava.sk